

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO. 24 (3528) ●

● ЧАЦВЕР, 29 ЧЭРВЕНЯ, 2017

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Афрыканская экзотыка пад Кобрынам
Чорныя страусы ў Беларусі, якія тут прыжыліся, ледзь не трапілі ў Кнігу рэкордаў Гінэса
Стар. 2

Любоў ад дзядзькі Дзіядора
Стар. 3

Працяг добрай традыцыі
Новы Амбасадар Беларусі ў Кыргызстане Андрэй Страчко паабяцаў падтрымку актывістам беларускай суполкі “Світанак”
Стар. 4

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

Падарожжа да сяброў

Падлеткі з польскай Гайнаўкі падчас экскурсіі ў Беларусь пазнаёміліся са сваімі мінскімі аднагодкамі

Кацярына Мядзведская

У Гайнаўцы, што ў Падляскім ваяводстве Польшчы, жыве шмат этнічных беларусаў. Таму й створаны там Комплекс школ з дадатковым вывучэннем беларускай мовы, у які ўваходзяць гімназія і ліцэй. Адна з традыцый тамтэйшых педагогаў — штогод прывозіць выхаванцаў на экскурсіі ў Беларусь. І сёлета 22 гімназісты, хлопцы і дзяўчаты 15-16 гадоў, пабывалі ў Мінску.

Праграма гасцявання была насычанай. З горадам знаёміліся пад час агляднай экскурсіі. Наведалі Музей старажытнабеларускай культуры НАН, спарткомплекс “Мінск-Арэна”, Нацыянальную бібліятэку, Рэспубліканскі цэнтр экалогіі ды краязнаўства. Госці глядзелі спектакль “Гэта ўсё яна” ў Рэспубліканскім тэатры беларускай драматургіі, а па дарозе дадому завіталі ў Замкавы комплекс “Мір”.

Былі цёплыя сустрэчы ў 14-й мінскай гімназіі. Гасцей правялі па класах, былі й на ўроках, пагутарылі з дырэктаркай Марыяй Гарохавай. Знаёміліся з настаўнікамі, вучнямі, з цікавасцю аглядзелі экспазіцыі музінструментаў, пакой Партызанскай славы, “Беларускую хатку”. Перад польскімі сябрамі выступіў заслужаны аматарскі калектыў Беларусі фаль-

клорны гурт “Дударыкі”, які, дарэчы, тры гады таму гасцяваў у Гайнаўцы. Па словах кіраўніка дэлегацыі, настаўніка беларускай мовы Яна Карчэўскага, госці з Беларусі — частая ў іх. Прыязджаюць пісьменнікі, журналісты, фальклорныя гурты, тэатральныя калектывы. Летась, напрыклад, прымалі вядомага пісьменніка, галоўрэда часопісаў для дзяцей “Вясёлка” і “Буся” Уладзіміра Ліпскага. А з Бярозаўкі, што ў Лідскім раёне Гродзеншчыны, прязджаў дзіцячы ансамбль песні і танца “Крышталікі”.

Ужо больш за 10 год ладзяцца вандроўкі польскіх моладзевых дэлегацый па Беларусі. Яны пабывалі ў розных школах у Мінску, Брэсце, Гродне... Ян Карчэўскі кажа: добра б мець і сталыя партнёрскія сувязі. Адно з прапаноў аб сяброўстве падала 74-я мінская гімназія. “Цікава б налазіць абмен навучэнцамі — з пражываннем у сем’ях, праводзіць міні-канферэнцыі, рыхтаваць адмысловыя адкрытыя ўрокі беларускай мовы і літаратуры, ліставацца... — гаворыць намесніца дырэктара па выхаваўчай працы ды ідэалогі Майя Ляўковіч. — Ідэй шмат! Будзем думаць, як зрабіць першыя крокі насустрач адно аднаму. Ведаем: у гайнаўскіх сяброў ёсць тэатральны гурток — а ў нас шмат год працуе тэатральная студыя “Клас А”, у рэпертуары

Госці з Гайнаўкі падчас наведвання Мірскага замка

ёсць і беларускія пастанойкі. З радасцю сустрэлі б мы юных польскіх артыстаў у сябе, а ў творчую “камандзіроўку” накіравалі б сваіх...”

Беларускую мову і літаратуру ў Гайнаўскай гімназіі вывучаюць тры гадзіны на тыдзень, у ліцэі — чатыры гадзіны. “Каб добра ведаць мову, размаўляць на ёй, гэтага вельмі мала! — лічыць Ян Карчэўскі. — Вялікую ўвагу надаем пазакласнай працы. Нашы вучні прымаюць удзел у шматлікіх дэкламатарскіх конкурсах. У гімназіі штогод праходзіць прадметны конкурс па беларускай мове, які збірае ўдзельнікаў з усяго Падляскага ваяводства, а ў ліцэі — алімпіада па

мове. Дзейнічае ў нас вакальны гурт “Знічка”, праходзіць тэатралізацыя “Мастацкія сустрэчы школьнікаў”. Часта праводзім урокі ў Музеі беларускай культуры. (Першая экспазіцыя Гайнаўскага музея “Помнікі беларускай культуры” адкрылася ў 1990 годзе. Сёння музей — гэта 3 асобныя будынкі, 6 экспазіцыйных залаў, кіназала, бібліятэка, гатэль. У музеі прадастаўлены сельскагаспадарчыя прылады працы, творы народнага мастацтва і культурныя здабыткі беларусаў Польшчы. — Рэд.). Адна з найлепшых формаў вывучэння мовы і культуры — экскурсіі ў Беларусь.”

→ Стар. 2

ВЕСТКІ

Светлыя ўзоры

Напярэдадні Дня Незалежнасці ў Мінску пройдзе “Дзень вышыванкі”

Мець сёння ў гардэробе вышыванку — гэта не толькі знак павагі да роднай культуры, але і вельмі модна. Пацверджаннем таму — акцыя “Дзень вышыванкі”, якая пройдзе ў Мінску 2 ліпеня. Свята адбудзецца на пляцоўцы каля Палаца спорту: пачнецца з выстаў і майстар-класаў, прэзентацыі сувенірнай прадукцыі, народных промыслаў. Будуць прадастаўлены і стравы беларускай кухні. Ладзіць мерапрыемства Беларуска-рэспубліканскі саюз моладзі. Паводле складзенай праграмы, свята пачнецца флэшмобам “Усе ў вышыванка” і арт-парадам “Пад сцягам з вышыванкай”. Потым адбудзецца адкрыццё “Дня вышыванкі” з удзелам ганаровых гасцей. Наведнікі свята ўбачаць дэфіле мадэлей у нацыянальных строях, інтэрактыўную экспазіцыю “Родны кут”. А кожны рэгіён краіны прадставіць асобную канцэртную праграму.

У час акцыі пройдуць флэшмоб “Пацалунак у вышыванцы”, квест “Мая Беларусь”. Будуць працаваць фотаматэрыя “Напхненне”, спартыўная пляцоўка. А ўвечары адбудзецца дыска-тэка “Вышыванка.by”.

Дарэчы, пра значэнне вышыванкі казаў нядаўна міністр замежных спраў Уладзімір Макей: “Вышыванка для нас — гэта нацыянальны сімвал. Арнамент гэтай кашулі ніколі не прапаведаваў зло, а, наадварот, — мір, дабро і спакой. Ён адпавядае менталітэту беларускага народа, яго душы”.

У БРСМ адзначылі: “Дзень вышыванкі” пройдзе ўжо ў другі раз. Упершыню свята ладзілі летась разам з Мінгарвыканкамам і Міністэрствам культуры.

КАРАНІ

Спяваюць не вусны — душа

Іван Ждановіч

На песеннай Вушаччыне адсвяткаваў 30-я ўгодкі народна-фальклорнага гурта “Матырынская спадчына”

Повазь з роднымі мясцінамі — гэта для беларусаў святая справа. Вось і наш зямляк з Санкт-Пецярбурга, ураджэнец вёскі Матырына з Вушаччыны, палкоўнік запasu Васіль Шалак бывае на Бацькаўшчыне ўлетку — штогод. Бо моцныя

карані там мае, і таленавітую ды гаспадарліваю сясцірыц-спявачку Аляксандру Іванаўну Рудзёнак. Гэта яна, дарэчы, неяк паказвала ды расказвала разам з Васілём, як гатаваць знакамiтыя клёцкі. (У клёцках вушачкіх — душа: Нататкі пра тое, як вясковыя гаспадыні на Вушаччыне ўмеюць рабіць свята ў хаце сваімі рукамі. — ГР, №6, 9.02.2017). І за навінамі з роднай старонкі Васіль Іванавіч сочыць, нас пра іх інфармуе. Нядаўна даслаў спасылку на тэкст з ушацкай райгазеты “Патрыёт” — як

напрыканцы мая ў раённым Цэнтры культуры і народнай творчасці адзначаўся юбілей гурта “Матырынская спадчына”. Калі адхінулася заслона, то глядачы нібыта трапілі на вясковыя вясчоркі. Сцэна была стылізавана пад хату: вышываныя ручнікі на сценах, печ, доўгія лавы... Самадзейныя артысты з задавальненнем спявалі — і для сябе, і для тых, каму падабаецца іх творчасць. Далей аўтар, Кацярына Кавалеўская, расказвае гісторыю стварэння гурта, пра яго ўдзельніц, знакавыя

выступленні. Зрэшты, пра тое нам пісаў і Васіль Шалак (“Матырынская спадчына” з Вушаччыны — ГР, 26.08.2015). За 30 гадоў змянілася шмат артыстаў, сярод старэйшых цяпер — чатыры па прозвішчы Рудзёнак (Наталля Андрэеўна, Аляксандра Іванаўна, Галіна Сяргееўна і Надзея Ануфрыеўна), а яшчэ Марыя Андрэеўна Пракаповіч, Соф’я Мікалаеўна Собаль, Валянціна Канстанцінаўна Шнітко, Аліна Сяргееўна Федукіч, Мая Дарафееўна Чобат. “І хоць не ведалі многія нотнай граматы, але ад душы,

Стваральніца гурта Галіна Рудзёнак

па крупінах збіралі песенную журналістка раёнкі. — Цяпер і музычную спадчыну краю, несці ў народ найвялікшую каштоўнасць: тое, што было створана продкамі, чым багата матырынская зямля, — піша

→ Стар. 3

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

Падарожжа да сяброў

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Гісторыя Комплексу школ пачалася ў 1949-м: тады ён называўся "Пачатковая школа і Агульнаадукацыйны ліцэй з беларускай мовай навучання ў Гайнаўцы". У 2016-17 навучальным годзе там было 350 ліцэйстаў і 150 гімназістаў. Па словах Яна Карчэўскага, вучні йдуць да іх мэтанакіравана, і амаль усе — з беларускіх сем'яў. У інтэрнэце знайшла: "У Гайнаўцы самая вялікая ўдзельная вага беларусаў сярод усіх гарадоў Польшчы". Госці пацвярджае: "На Падляшшы многа беларусаў. Калі быў апошні перапіс у 2011 годзе, беларускую нацыянальнасць задэкларавала амаль 50000 чалавек. І гэта мясцовыя беларусы, продкі якіх таксама жылі на тых землях. Межы змяняліся, а беларусы — там заўсёды. Людзі сябе адчуваюць беларусамі, дзяцей вхоўваюць адпаведна. Мы захоўваем свае культуру, традыцыі, мову". У асноўным моладзь вывучае мову "для сябе": каб лепш разумець гісторыю сваёй сям'і, роду. Некаторыя ж рухаюцца далей: у Варшаўскі ўніверсітэт, на кафедру беларускай філалогіі.

Дарэчы, і Ян Карчэўскі, выпуск-

Цікавая сустрэча ў Музеі старажытнабеларускай культуры

нік Гайнаўскага ліцэя, беларускую моладзь вывучае мову "для сябе": каб лепш разумець гісторыю сваёй сям'і, роду. Некаторыя ж рухаюцца далей: у Варшаўскі ўніверсітэт, на кафедру беларускай філалогіі.

— Мінскі гарадскі інстытут развіцця адукацыі). У Беларусі Ян мае шмат сяброў, да якіх часта прыязджае ў госці. Бывае тут і па справах: едзе па падручнікі, дапаможнікі, метадычныя матэрыялы. А яшчэ ён суправаджае польскіх старшакласнікаў на

рэспубліканскую алімпіяду па беларускай мове, якая штогод праводзіцца ў Беларусі. Ян Карчэўскі сам рыхтуе выхаванцаў да інтэлектуальных выпрабаванняў, ён — аўтар падручніка "Сучасная беларуская літаратура".

МАРШРУТЫ ЛЕТА

Афрыканская экзотыка пад Кобрынамі

Чорныя страусы ў Беларусі, якія тут прыжыліся, ледзь не трапілі ў Кнігу рэкордаў Гінэса

Іна Ганчаровіч

Экзотыка бывае рознаю. Вось чорны афрыканскі страус — ну зусім не тыповая птушка для нашых шырот. А ў Беларусі прыжылася, прычым асабліва масава — на "Страусіным ранча" пад Кобрынамі, у вёсцы Казішча.

Трохі гісторыі. Пра свайго асабістага страуса мой сын пачаў марыць шмат гадоў таму: у адным егіпецкім гатэлі сустрэўся з парачкай чароўных "птушчак", кожная з бычка. Тыя гулялі па тэрыторыі, нібы куры, а за сынамі, адчуваючы прыязнасць, увогуле хадзілі па пятах. Вядома ж, такую цацку малому дужа захачелася ўзяць са сабою. Ды з купляй страуса тады неяк не складалася, што вельмі расчаравала сына. І на многія гады ён збярог шчырае жаданне: паназіраць за гэтым чудам прыроды ў "натуральных умовах". Ну не ў Афрыцы — дык на фермах у Беларусі. Вось таму не першы год мы на пачатку лета туды й выпраўляемся. Такіх фермаў, здаецца, у нашых краях ужо з пяць. Вось і нядаўна мы наведалі ў Брэсцкай вобласці страусіную ферму — самую вялікую, дарэчы, на тэрыторыі СНД.

"Страусінае ранча" — велізарная гаспадарка, разлічаная на 1000 страусаў. Размясцілася ў вёсцы Казішча: гэта Кобрынскі раён Брэстчыны, ад Мінска 350 км. Даехалі досыць хутка, але "зусім

Беларусь для страусаў — не чужая

не афрыканскі" дожджык церусіў, і вырашылі мы крыху пазней сустрэцца з экзотыкай. А спачатку праехаць па вёсцы. І на ўскрайку яе, ля могілак, выявілі яшчэ адну славуцасць Казішча: драўляную Траецкую царкву, пабудаваную ў сярэдзіне XIX стагоддзя. Дарэчы, яна ўнесена ў Спіс гістарычна-культурных каштоўнасцяў Беларусі. Да таго ж адзін тамтэйшы жыхар нам раскажаў: настаяцелем царквы ў канцы XIX стагоддзя стаў Антоній Усакоўскі, ураджэнец Віцебшчыны. І што гэта, між іншым, — прадзед вядомага рок-музыкі Андрэя Макарэвіча. У Казішчы, па словах вяскоўца, нарадзілася і родная бабуля Андрэя, Лідзія Антонаўна, якая потым жыла ў Маскве. Так што не здзіўлюся, калі ў рэпертуары знакамітага гурта "Машина времени" з часам з'явіцца песня пра страусаў...

Ну а яны, нягледзячы на зусім не афрыканскае надвор'е, былі таварыскія і цікавыя. Згледзеўшы нас, падышлі блізка: можна было нават паглядзіць. Але ўжо ведаючы

і нават аднойчы зведаўшы на сабе вокамгненны ўдар дзюбай, мы не адважыліся. Між тым паводзіны страусаў на ферме — іншыя, чым у запарку. Ну нам жа ёсць з чым параўноўваць. На "Страусіным ранча" яны як на тэрыторыі згаданага афрыканскага гатэля: какетліва робяць рэверансы, ганяюцца адзін за адным, распускаюць крылы і нават танчаць. З задавальненнем пазіруюць перад камерай. І калі страуса пакратаць страшнавата, то пабыць з іншымі жывёламі блізка — не праблема. Ослік Якаў і плямістая аленіха Сонечка з велізарным задавальненнем елі з рук моркву і хлеб. Камерунскі казёл некаторым дазваляе пацухаць у сябе за вухам. Не надта разумеў нас велізарны паўлін: яго мы так і не ўгаварылі распушыць хвост. Хадзіць па тэрыторыі можна толькі ў суправаджэнні экскурсавода, бо гэта ўсё ж вытворчая зона. Экскурсія доўжыцца каля гадзіны. Найбольш наведнікаў — у цёплую пару года: да 2000 у месяц. Прыязджаюць з Расіі, Польшчы, Германіі,

Англіі, былі нават з Філіпін. Там можна спыніцца ў гасцявых хатках.

І не толькі дзівіцца можна на тых птушак. У іх карыснае мяса, і ацаніць яго смак можна ў мясцовым кафэ. Там гатуюць стэйкі, каўбаскі, шашлык, смажанку з гароднінай у гаршочках. Мы елі стэйк з ананасам і каўбаскі. Мяса на смак — маладая цяляціна, па колеры — нібы ялавічына. Паспрабаваць можна і стравы з яек. Дарэчы, дзякуючы ім "Страусінае ранча" ледзь не трапіла ў Кнігу рэкордаў Гінэса. Не хапіла ўсяго 50 грам: найвялікае яйка, знесенае ў Казішчы, заваявала 2250 грамаў, а яйка-рэкардсмен — 2300. Адно яйка мы прыхапілі з сабой, і ўжо ранкам згатавалі амлет, памерам з вялікую піцу: і самі паелі, і суседзяў частавалі. Нам яшчэ расказвалі, што на аснове тлушчу страусаў вырабляюць лячэбную касметыку — на адной з вытворчасцяў у Мінскай вобласці. А набыць яе можна і ў мясцовай краме. Як і... летнія туфлі з страусінай скуры. Колькі каштуюць — не ведаю. Пэўна, расхапілі: пры мне іх не было. Дарэчы, па трываласці скура страуса толькі слановай саступае...

Калі вярталіся ў Мінск, то настрой быў такі, як быццам пабывалі ў аздарэўленчым цэнтры. Шмат уражанняў, і не скажаш, якія самыя-самыя. Зразумелі: страусы ў комплексе з козамі-курамі-ослікамі, з паўлінамі у дадатак, з маляўнічымі краявідамі, сасновымі барамі, а таксама здаровае харчаванне, непаўторныя мясковыя каларыт — усё гэта дае магчымасць цалкам "адключыцца" ад жыццёвых праблем і гарадской мітусні. І не варта ляцець на сустрэчу з экзотыкай у гарачую Афрыку. Дастаткова з'ездзіць у наваколле Кобрына...

ВЕСТКІ

З нацыянальным каларытам

Алесь Мурочак

Новую эмблему для Міністэрства замежных спраў Беларусі распрацаваў мастак-геральдыст Віктар Ляхар

Сайт Міністэрства замежных спраў Беларусі цяпер часцей наведваюць актывісты беларускіх суполак, увогуле беларусы замежжа — бо менавіта спецыялісты МЗС з некаторага часу каардынуюць працу з беларускай дыяспарай. Магчыма, многія заўважылі: у Міністэрства з'явілася новая эмблема. З чырвона-зялёнымі колерамі, адметнай "беларускай зоркай" — так называюць часам этнографы васьміканцовую выяву, што сустракаецца на многіх тканых, вышываных народных узорах.

МЗС прадставіла сваю новую эмблему на пачатку мая. Аднак, паводле слоў прэс-сакратара Міністэрства замежных спраў Дзмітрыя Мірончыка, упершыню знак сталі выкарыстоўваць на паштоўках, што рассылала Міністэрства да Новага года. Новая атрыбутыка, заўважыў дыпламат, уводзіцца паступова, гэта цэлы пакет.

Эмблема МЗС мае цяпер форму круга, з надпісам "Рэспубліка Беларусь" і "Міністэрства замежных спраў" сінім колерам па краі, стылізаваным арнамантам у колерах сцяга пасярэдзіне, а таксама Дзяржаўным гербам у цэнтры. Як раскажаў журналістам Дзмітры Мірончык, эмблему выбіралі з больш чым некалькіх дзясяткаў варыянтаў, у тым ліку й тых, што прадставілі творчыя саюзы. А ў выніку ўсё ж даверыліся прафесійным геральдыстам. "Папершае, эмблема павінна адпавядаць пэўным канонам і традыцыям геральдыкі міністэрстваў, ведамстваў ды іншых дзяржуканонаў Беларусі. Па-другое, былі патрабаванні па каларовай гаме. Абавязковыя колеры нацыянальнага сцяга для эмблемы МЗС, каб быць вядомымі для замежных партнёраў. А насычаны сіні колер з'яўляецца адным з традыцыйных у сімволіцы дыпламатычнай прафесіі. Таксама на эмблеме лёгка пазнаць сімвал нашага традыцыйнага беларускага арнаменту, гэта было для нас важна і дорага", — раскажаў прэс-сакратар журналістам інтэрнэт-партала TUT.BY.

Аўтар эмблемы — мастак Віктар Ляхар, сябар Геральдычнай рады пры Прэзідэнце і Міжнароднага саюза дызайнераў. Пра яго, дарэчы, пісала й наша газета. Віктар стварыў сімволіку для многіх органаў дзяржкіравання Беларусі, распрацоўваў розныя ўзнагароды і нават ведамасны мундзір. Спецыяліст у галіне ваеннай сімволікі працаваў і над гербамі ды сцягамі гарадоў Беларусі.

Папярэдняй эмблемай Міністэрства, нагадаем, шмат гадоў была выява аднаго з будынкаў МЗС на сінім фоне.

КАРАНІ

Спяваюць не вусны — душа

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

На Вушаччыне ўжо не ўяўляюць раённых Зажынак без песень “Матырынскай спадчыны”, а Галіны Сяргееўны Рудзёнак — з сімвалічным першым снапом.

Як ушаноўвалі ва Ушачах юбіляраў? Сабраліся мастацкія калектывы раёна. Віншавальныя нумары падрыхтавалі хор народнага клуба “Ветэран”, вакальны гурт “Дубравушка”. Спявачак віталі старшыня райсавета дэпутатаў Вольга Захарэнка і начальніца аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі райвыканкама Святлана Азевіч. Казалі: “Матырынская спадчына” мае і багатую гісторыю, і яркія імёны, і запамінальныя выступленні. А песня, музыка народная сталі для самадзейных артыстаў важнаю часткай паўсядзённасці. Іх віншавалі й госці з абласнога метадычнага Цэнтра народнай творчасці. Кранальна выступіла паэтэса Тамара Барадзёнак. Сама — родам з Матырына, і гурт ствараўся, творча развіваецца на яе вачах. Тамара й сама не раз удзельнічала з ім у розных абрадах. І да стварэння зборніка “Спадчына”, асобных раздзелаў іншых яе кніг, паэтэса прызналася, падштурхоўвала яе творчасць аднавясковак, мясцовы фальклор. А яшчэ “ад пачатку гурта і да апошніх дзён сваіх” спявала ў “Матырынскай спадчыне” мама паэтэсы. Пэўна, таму й атрымаўся верш, які Та-

На Вушаччыне жывуць таленавітыя спявачкі гурта “Матырынская спадчына”

мара Барадзёнак прысвяціла юбілею гурта, такім прачулым.

Ну вялікую ж справу робяць гэтыя таленавітыя працаўніцы, падтрымліваючы жывы агонь народных традыцый у роднай вёсцы! Прычым карысць маюць — і для сябе, сваіх родных-блізкіх, і для Матырына, і для раёна — увогуле для Бацькаўшчыны! Як на добры толк, то ў кожнай вёсцы беларускай, а тым больш аграгарадку варта б стварыць спеўныя гурткі, музычныя, рамесныя, асабліва — пры школах. Бо талентаў — тысячы, і песень у народзе шмат.

А без жывога выканання ім, як кажуць, няма жыцця. Рассыплюцца, нібы ўвесну мінулагадняе лісце, растворацца ў паўсядзённасці вясковай. Між тым без песень ва ўсе часы беларусам — ніяк: і сэрца суцешыць, калі бодем поўніцца, і розум прасвятліць, і людзям радацца падарыць... Да таго ж кожнаму хочацца, каб — нешта засталася пасля нас. Хай сабе й песня! “Ганаровыя званні дыпламантаў і лаўрэатаў, шквал апладысмантаў, шматлікія прыхільнікі — усё гэта неад’емная частка творчага жыцця артыстаў, якія карыстаюцца папуляр-

насцю не толькі ў мясцовых гледачоў, але й на абласных, рэспубліканскіх узроўнях, — чытаем у раёнцы. — Па фальклорных знаходках “Матырынскай спадчыны” зняты відэафільмы “Першы дзень у маладой”, “Дарога да вянца”, “Абрадавая ежа. Клёцкі з душами”. Зроблены відэазапісы 19 танцаў, якія бытавалі на Вушаччыне. Удзельнічаў гурт і ў здымках тэлеперадачы “Запрашаем на вячоркі”. Што казаць: багатая ў “Спадчыны” спадчына!

У народзе так павялося, што кожны выяўляецца, душу раскрывае пасвойму. Але чым ні займайся — трэ-

ба ўкласці й працы нямала, і духоўнай сваёй сілы. Проста так не даецца ні слава, ні пашана, ні дабрабыт. Ведаючы гэтую мудрасць народную, не стамляюцца аддавацца працы — у тым ліку і песеннай, культурніцкай — вясковай энтузіясткі. Таму й цікавыя іх выступленні, а некаму з маладзейшых мастацтва іх народнае хочацца пераймаць, прадаўжаць. Пэўна, дзякуючы такой зацікаўленасці гледачоў, слухачоў, спецыялістаў-фальклорыстаў і не стамляецца “Матырынская спадчына”: бо з песняй, прызнаюцца жанчыны, і старасць іх не бярэ.

Добры знак і тое, што цікавасць да народнай творчасці выяўляе мясцовая матырынская моладзь. Яшчэ ў 1995-м пры гурце створаны гурток-спадарожнік “Спадчына”. З якім разам, дарэчы, гурт-юбіляр і паказаў гледачам фальклорнае свята “Беларускі календар у гліняным гаршчочку”. Песні, танцы, абрадавыя дзеі — усё там гарманічна спалучаецца, адно ў другое перацякае — душу чуйную радуе. А ў раёнцы на заканчэнне чытаем: “Напрыканцы свята расчужылі ад віншаванняў, падарункаў і ўзнагарод удзельніцы “Матырынскай спадчыны” не хавалі слёз. Шчаслівых слёз шчаслівых людзей. Пэўна ж радаваліся, што ёсць каму пераймаць спадчыну, а значыць — будзе жыць народная песня, і не знямее душа народная”.

СЯБРЫ БЕЛАРУСІ

Любоў ад дзядзькі Дзіядора

Масквічка Ніна Дзявольская ідзе да Беларусі праз высокую паэзію Максіма Багдановіча ды іншых беларускіх паэтаў

Дзіядор Дзявольскі — гэта, нагадаю, яраслаўскі сябар Максіма Багдановіча. Вучыліся разам і сябравалі. Паэт часам бываў у гасцях у Дзявольскіх. Пра Дзіядора, які ў свой час прайшоў і праз ГУЛАГ, успомнілі ў 1960-х, калі ў Мінску пачалі збіраць матэрыялы для музея беларускага класіка. Зварнуліся да яго супрацоўнікі — напісаў успаміны пра Багдановіча. Яны былі надрукаваны. Калі ў 1964-м Дзіядора Дзявольскага не стала, то ўжо ягоную пляменніцу — Ніну Дзявольскую — папрасілі напісаць пра дзядзьку. Яна ж перадала разам з успамінамі ў музей і ягоныя рэчы, кнігі. Такім чынам і далучалася да беларускай літаратуры, культуры. Бываючы на канферэнцыях, прысвечаных Максіму Багдановічу, глыбей унікала ў ягоную творчасць, спрабавала рабіць пераклады вершаў класіка на французскую мову. Аднак, прызнавалася, менавіта дзядзька дапамог ёй адчуць, зразумець беларускую паэзію, адкрыць ёй, як яна пісала, “дзівосна цэласны свет духоўна блізкіх мне людзей...”

Сама ж Ніна Дзявольская нарадзілася 25 чэрвеня 1937 года. Закончыла ў Маскве Інстытут замежных моваў, займала і мастацкую адукацыю. Працавала перакладчыцай, выкладчыцай. Жыццёвы лёс яе многімі промнямі звязаны з Яраслаўлем. (Калі ў горадзе на Волзе адзначалі Дзень памяці паэта — Ніна Дзявольская была там: выступала на мітынгу памяці ля помніка паэту. Гл. “Восем

Ніна Дзявольская (злева), Сяргей Панізьнік, Вера Буланда

гадоў і Вечнасць” — ГР, 7.06.2017. — **Рэд.**). Наколькі мне вядома, нядаўна Ніна Сяргееўна ў Яраслаўлі наведвала будынак гімназіі, у якой вучыліся яе бацька, а таксама Дзіядор, Максім.

Ніна Дзявольская даўно і плённа працуе на карысць беларускай літаратуры, розгалася яе ў свеце. Сябра Саюза беларускіх пісьменнікаў. У 2011-м выйшаў зборнік паэзіі на беларускай і французкай мовах “У краіне паэтаў. Au pays des poètes”. Там змешчаны перакладзеныя ёю творы 30 беларускіх аўтараў. А ў 2013-м выдадзены зборнік “Паэты рускія, беларускія і польскія”, дзе змешчаны перакладзеныя Нінай Дзявольскай на французскую мову вершы Максіма Багдановіча, Уладзіміра Караткевіча, Рыгора Барадуліна, Геннадзя Бураўкіна, Сяргея Панізьніка, Ніны Мацяш, Уладзіміра Някляева, Алеся Разанава, Яўгеніі Янішчыц, Веры Буланды, Эдуарда Акуліна, Міхася Скоблы, Валерыі Куставай.

Сёння ўжо сама Ніна Дзявольская — цікавая старонка беларускай культуры. І вершы піша! Любячы Беларусь, глыбока ўнікаючы ў яе гісторыю, культуру, мову, яна нястомна ў творчасці дзейнасці для ўзвышэння і распаўсюду іскрынак паэзіі. Помніцца, на прэзентацыі зборніка “У краіне паэтаў” і я чытаў экспромты-прысвячэнні суаўтарам кнігі. Тэксты змешчаны ў маім зборніку “Нас — многа! Гадоў увершавання радкі” (2012). У маім архіве зберагаецца і здымак, зроблены пад час выступлення Ніны Сяргееўны ў Беларускім дзяржаўным тэхналагічным універсітэце 6 траўня 2014 года. Фота зрабіў Мікалай Трус, загадчык тамтэйшай кафедры беларускай філагалогіі. Ён жа, дарэчы, рыхтуе публікацыі для часопіса “Польмя” пра верную і таленавітую сяброўку Беларусі Ніну Дзявольскую.

Сяргей Панізьнік, прыхільнік таленту Ніны Дзявольскай

ВЕСТКИ

Чароўнасьць слова

Алесь Карлюкевіч

У кнізе вершаў і перакладаў Юліі Алейчанкі “Пад чароўным шкельцам”, якая пабачыла свет у Выдавецкім доме “Звязда”, пададзены творы мастакоў слова з Эквадора, Непала, расійскай Удмурціі, Туркменістана, Кітая

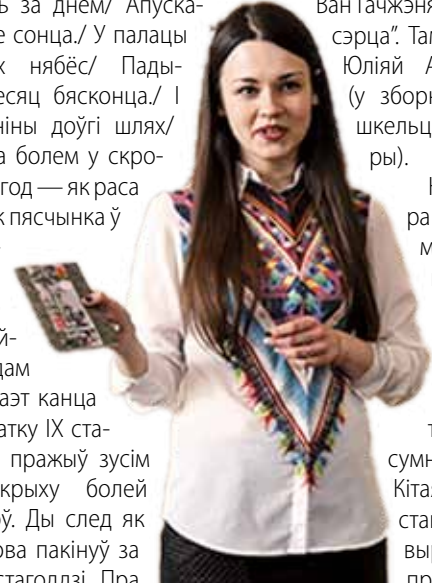
Восем перакладных вершаў у зборніку маладога аўтара — гэта знаёмства беларускага чытача з вобразамі кітайскіх мастакоў слова Лі Хэ і Ван Гачжэня. “Да Заходняй гары дзень за днём/ Апускаецца белае сонца./ У палацы бязмежных нябёс/ Падымаецца месяц бясконца./ І сёвай даўніны доўгі шлях/ Адбіваецца бодем у скронях./ Сотні год — як раса ў траве./ Як пясчынкі ў ветра далонях”, — паўтарае Юлія Алейчанка следам за Лі Хэ. Паэт канца VIII — пачатку IX стагоддзя, ён прахыў зусім няшмат: крыху болей за 25 гадоў. Ды след як мастак слова пакінуў за сабой на стагоддзі. Пра Лі Бо некалі казалі: “Бесмяротны небажыхар паэзіі”. А пра Лі Хэ казалі так: ён жа ёсць “духдэман паэзіі”. Захопленасць беларускай перакладчыцы паэтам эпохі Тан, які паспеў за кароткае жыццё напісаць 200 вершаў, адчуваецца ў

кожным радку. Чытаем верш “Думы ў пакоях”: “Перарыўныя гукі званочка —/ У павозцы месяц імчыць./ І ціхмяная сіняя ночка/ У абдымах сваіх халадзіць./ Як жа вытрымаць мне самоту?/ Плача конік пясчотнай нотай...”

Ван Гачжэнь, другі кітайскі паэт, прадстаўлены ў кнізе Юліі Алейчанкі, — наш сучаснік. Нядаўна ён, не дасягнуўшы і шасцідзесяці гадоў фізічнай прысутнасці ў свеце, памёр. Але засталіся вершы, якія ўжо ведаюць у многіх краінах. У Беларусі ў перакладзе на мову Купалы і Коласа выдадзена кніга Ван Гачжэня “Мелодыі адкрытага сэрца”. Там і 6 перакладзеных Юліяй Алейчанкай вершаў (у зборніку “Пад чароўным шкельцам” змешчаны чатыры).

Юлія Алейчанка пераклала на беларускую мову і вершы іншых кітайскіх паэтаў — Лі Цінчжаа, Мэн Хаажаня, Сюй Чжымо. Цяпер працуе над перакладамі твораў Вэнь Ідо. Несумненна, увага да паэзіі Кітая розных стагоддзяў становіцца адным з выразных кірункаў у працы маладой беларускай пісьменніцы.

Яна, дарэчы, уваходзіць у склад міжнароднага рэдсавета серыі “Светлыя знакі. Паэты Кітая”. Усяго выдадзены 8 паэтычных зборнікаў.

Юлія Алейчанка

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

Працяг добрай традыцыі

Новы Амбасадар Беларусі ў Кыргызстане Андрэй Страчко паабяцаў падтрымку актывістам беларускай суполкі "Світанак"

Сярод важных спраў новага беларускага Амбасадара ў Кыргызстане Андрэя Страчко было знаёмства з актывістамі беларускай дыяспары. Прычым ён у першыя ж дні сваёй дзейнасці наведаў Грамадскае аб'яднанне беларусаў у Кыргызстане "Світанак". Ля ўваходу ў будынак Асамблеі народаў Кыргызстана ганаровага гасця сустрэў нязменны кіраўнік суполкі, вядомы грамадскі дзеяч і паспяховае бізнесмен Аляксандр Шут.

Пасля невялікай экскурсіі па будынку ў ягоным "беларускім" пакоі адбылася грунтоўная і адкрытая гутарка. Аляксандр Шут расказаў Амбасадару пра шматгадовую, значную і шматгранную працу "Світанка", планы беларускай суполкі. Не хаваў і надзённыя праблемы. Узгадалі суразмоўцы і добрыя справы папярэдніка — Амбасадара Віктара Дзенісенкі, які цягам сямі

год працы ў краіне быў для беларусаў Кыргызстана і дарадцам, і памочнікам, і сябрам.

Пад час шчырай адкрытай размовы Андрэй Страчко цікавіўся жыццём супляменнікаў у Кыргызстане, справамі "Світанку". Амбасадар паабяцаў: будзе рабіць усё магчымае, каб у гэтай краіне беларусы адчувалі клопат і падтрымку Бацькаўшчыны, і ў першую чаргу — Амбасады Беларусі ў Кыргызстане.

Напрыканцы сустрэчы Андрэй Страчко ўручыў Аляксандру Шуту дзяржаўныя сімвалы Беларусі: Герб, Сцяг і Гімн. Прымаючы іх, Аляксандр Сяргеевіч заўважыў: "Хай спрыяюць гэтыя святыя для нас рэчы памнажэнню добрых спраў на карысць народаў Беларусі ды Кыргызстана".

Яўгенія Цема,
адказны сакратар аб'яднання беларусаў у Кыргызстане "Світанак", г. Бішкек

А. Страчко (справа) уручае Дзяржаўны герб А. Шуту

СУСЕДЗІ

Дружбу ўмацоўвае гульня

Футбол, як вядома, бывае не толькі прафесійным, але і аматарскім. Вось і ў маі зборная каманда Беларусі, у складзе якой былі прадстаўнікі шэрагу будаўнічых арганізацый, згуляла першы міжнародны таварыскі матч з калегамі-суседзямі — зборнай камандай Украіны.

Мікалай Бойка

Старшыня Рэспубліканскага камітэта Беларускага прафсаюза работнікаў будаўніцтва і прамысловасці будматэрыялаў Мікалай Бунас адзначаў: асноўны склад каманды — гэта гульцы, якія часта ўдзельнічаюць у галіновых футбольных спаборніцтвах. Мікалай Сцяпанавіч спадзяецца, што матч паспрыяе развіццю аматарскага футбола ды стане пачаткам супрацоўніцтва паміж Украінай і Беларуссю і ў іншых відах спорту.

Генеральным спонсарам турніра, які праходзіў у Беларусі, выступіла кампанія "Белгіпс". Яе дырэктар Станіслаў Бабіцкі адкрываў спаборніцтва такімі словамі: "Мы падтрымалі турнір, гатовы і далей садзейнічаць развіццю футбольных спаборніцтваў сярод будаўнічых кампаній". Ён перакананы, што ў такіх "баях" фармуецца давер адзін да аднаго, выстройваюцца чалавечыя стасункі, а з іх — і дзелавыя адносіны. Футбольны матч паміж зборнымі будаўнікоў Беларусі ды Украіны завяршыўся з лікам 4:4. У канцы ліпеня беларусаў чакаюць у Кіеве — будзе яшчэ адна гульня.

Святлана Шах і Галіна Рамашка — мае калегі з украінскага часопіса ProfBuild. Гэта медыя-партнёр футбольнага турніру і беларускай

Міжнародны таварыскі матч з калегамі-суседзямі згулялі ў Мінску

кампаніі "Белгіпс". Абудзе — у захапленні ад турніру, ад чарговага наведвання Беларусі: "Мінск уразіў як чысцінёй, прасторнымі вуліцамі, так і цяплом, душэўнасцю, з якімі сустракалі нас, — расказала Святлана Шах, шэф-рэдактар часопіса. — У прыватнасці, у Міністэрстве

архітэктур і будаўніцтва намеснік Міністра Аляксандр Сідараў асабіста сустрэў нас, пазнаёміў з калегамі, распавёў пра стан будаўнічай галіны Беларусі, магчымасці нацыянальных вытворцаў будматэрыялаў". І Галіна Рамашка, галоўны рэдактар выдання, падтрымала калегу, дадае:

"Прыемныя ўражанні ад паездкі ўпрыгожыла экскурсія па Мінску, якую правяла экскурсавод Наталля Петухова".

Такі футбол, безумоўна, дапамагае выбудоўваць сяброўскія стасункі. А калі ў турнірах прымаюць удзел будаўнікі, то гэта — добры знак.

ПЛАНЕТА ЛЮДЗЕЙ

Ходзяць вершы па Зямлі

Кацярына Мядзведская

Творы класікаў беларускай літаратуры гучаць па-іспанску

У перапісцы з супляменнікам ва Уругваі, Ганаровым консулам Беларусі ў гэтай далёкай лацінаамерыканскай краіне Себасцьянам Андраюком мы неакзакранулі асобу пісьменніка і перакладчыка Карласа Шэрмана. Той, нарадзіўшыся ў Монтавіда ў сям'і перасяленца з беларускага Пінска, амаль што ў 25-гадовым узросце пераехаў на радзіму бацькі. Аднак жыццё яго назаўжды было звязана з двума кантынентамі. З беларускай мовы ён перакладаў на іспанскую вершы Янкі Купалы, Якуба Коласа, аповесці і раманы Васіля Быкава, Аркадзя Куляшова, Івана Чыгрынава. А па-беларуску ў ягоным перакладзе можна пачытаць творы Нікаласа Гільена, Габрыэля Гарсія Маркеса, Фелікса Радрыгеса, Арманда Гомеса, Габрыэлы Містраль, іншых. Спадар Себасцьян пісаў, што цікавіўся біяграфіяй Карласа Шэрмана, чытаў яго ўспаміны пра пераезд у Пінск, працу на запалкавай фабрыцы, тугу па Уругваі, заснаванні Беларускага цэнтра міжнароднай пісьменніцкай правабарончай арганізацыі ПЭН... А ў асабістай бібліятэцы Себасцьяна Андраюка ёсць кнігі Васіля Быкава "Сотнікаў", "Абеліск", "Альпійская балада" — у перакладах Карласа Шэрмана на іспанскую мову.

У 1982 годзе, да 100-х угодкаў Янкі Купалы і Якуба Коласа, па-іспанску выйшаў зборнік выбраных твораў пісьменнікаў "Папараць-кветка". Асобнік выдання захоўваецца і ў Дзяржаўным літаратурным музеі імя Якуба Коласа. Яго алічбаваную версію паабяцалі ў музеі перадаць уругвайскім супляменнікам. Мо, дапаможа кніга зладзіць якія імпрэзы ў гонар Песняроў і за акіянам. Сапраўды, 135-годдзе Народных паэтаў Беларусі адзначаецца па ўсім свеце!

Дарэчы, сёлета запланавана выпусціць і зборнік перакладаў вершаў беларускага паэта Максіма Багдановіча на іспанскую мову. Інфармацыя пра гэта з'явілася на сайце беларускай Амбасады ў Іспаніі. А сёлета ўвесну ў Мадрыдзе прайшоў літаратурны вечар, прысвечаны творчасці Максіма Багдановіча. У імпрэзе паўдзельнічалі прадстаўнікі беларускай дыяспары ды іспанскай інтэлігенцыі, зацікаўленыя культурай Беларусі.

Ідэю і сцэнар вечарыны распрацавалі нашы супляменніцы Вера Кухарава і Ларыса Малышава. Арганізацыйную дапамогу ў правядзенні свята паэзіі аказалі Амбасада Беларусі ў Іспаніі ды Літаратурны музей Максіма Багдановіча з Мінска.

На сустрэчы гучалі вершы паэта розных гадоў, тэксты з яго лістоў, успаміны сучаснікаў літаратара, а таксама пераклады вершаў Багдановіча на іспанскую мову паэтэсы Анхелы Эспіноса.